

ZASUK - Sindikat za ustvarjalnost in kulturo

PROGRAM DELA 2023–2024

V tem programu uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v ženski slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za vse spole.

Ena od posledic kapitalističnega izkoriščanja in zatiranja je razdrobljenost in atomiziranost delavk, kar otežuje kolektivno politično akcijo in posledično spreminjanje obstoječih odnosov moči v družbi. Kulturno-ustvarjalni sektor pri tem ni izjema. V njem prevladujejo odnosi, ki so po svojem značaju hierarhični in potiskajo mnoge delavke v položaj podrejanja in odvisnosti. Zato ZASUK – Sindikat za ustvarjalnost in kulturo v svojem delovanju stremi k preureditvi trenutnega ustroja delovanja kulturno-ustvarjalnega sektorja. Njegovi politični boji so usmerjeni v demokratizacijo ekonomskih razmerij ter v doseganje osnovnih delavskih standardov za vse delavke v sektorju. Prav tako si ZASUK prizadeva za radikalno odprtost kulturno-ustvarjalnega polja, kar pomeni tudi odprt dostop do umetniške proizvodnje za najširše delovne množice.

ZASUK je utemeljen na prepričanju, da je delo v kulturi nujno področje boja in kolektivnega organiziranja, pri čemer je to delo pogosto nevidno in zakrito v problematične diskurze o “kreativnem podjetništvu”, “kreativni ekonomiji” in podobno. Ti diskurzi dejansko delo in delovni proces predstavljajo kot “kreativnost”, nadarjenost in s tem zakrivajo mizerne delovne razmere in materialne pogoje, v katerih ustvarjajo delavke v kulturno-ustvarjalnem sektorju.

V Zasuku smo si v prvem letu obstoja za svoj program dela naložili dva cilja, in sicer izgradnjo močnega, množičnega in demokratičnega sindikata ter reševanje problema izkoriščevalskega odnosa javnih zavodov in zasebnih podjetij s katerimi sodelujemo delavke in delavci v kulturno-ustvarjalnem sektorju. V drugem letu delovanja nadaljujemo z zastavljenimi usmeritvami v letu 2023 in jih nadgrajujemo:

1. Nadaljnja krepitev terenske prisotnosti;
2. Sprejem kolektivne pogodbe;
3. Nadaljevanje akcij boja proti izkoriščanju javnih zavodov;
4. Reševanje prostorskih stisk delavk v kulturno-ustvarjalnem sektorju;
5. Podpora drugim sindikalnim bojem in družbenim akcijam.

1. Nadaljnja krepitev terenske prisotnosti s ciljem izgradnje močnega, množičnega in demokratičnega sindikata.

Izgradnja močnega, množičnega in demokratičnega sindikata ZASUK temelji na celostnem organizacijskem pristopu in iskanju skupnih imenovalcev med in samo na prvi pogled zelo različnimi delavkami. Delavke v kulturno-ustvarjalnem sektorju namreč opravljajo zelo heterogene poklice na 22 različnih podpodročjih sektorja, imajo različne poslovne statuse in se zato posledično soočajo z različnimi izzivi. Izkušnje organiziranja delavcev v prvem letu so pokazale, da je ravno zaradi fragmentiranosti delavk, saj vključevanje v sindikat poteka večinoma individualno, treba v prihodnosti še bolj podpirati delovanje regionalnih odborov in akcijskih skupin ter tako prek regionalnih delegatk in koordinatoric akcijskih skupin prek konkretnih akcij združevati in aktivirati delavke za skupne boje.

2. Sprejem kolektivne pogodbe za samozaposlene v kulturi.

Eden pomembnih mejnikov sindikata v letu 2023 je bila januarska ustanovitev sindikalne konfederacije Glosa – ZASUK, s čimer je naš sindikat postal reprezentativen in je skupaj s sindikatoma Glosa in SVIZ pristopil k predpogajanjem za sprejem kolektivne pogodbe za samozaposlene v kulturi z Ministrstvom za

kulturo. Kolektivna pogodba za samozaposlene v kulturi bo urejala odnose zunanjih izvajalcev z javnimi institucijami, njihovimi agencijami in javnimi zavodi.

Pomladi 2023 smo opravili predpogajalske sestanke, poleti pa je delovna skupina pripravljala konkretna izhodišča za kolektivno pogodbo, s ciljem oblikovanja enotne osnove ob upoštevanju zelo različnih pozicij, situacij in problemov delavcev. Delovna skupina je zaključila delo v septembru, sedaj pa je na potezi država, ki napoveduje začetek pogajanj januarja 2024, na nas pa je, da si izborimo postavljena izhodišča in da se bo začela kolektivna pogodba v najkrajšem možnem času tudi izvajati v praksi.

3. Nadaljevanje akcij boja proti izkoriščanju javnih zavodov.

Delavke so podplačene, njihov delovni proces pa se ne upošteva kot delo in je posledično neplačano, pogosto se ga enači z materialnimi produkcijskimi stroški. Medtem, ko sprejem kolektivne pogodbe za samozaposlene v kulturi predstavlja pomemben mehanizem za končanje finančnega izkoriščanja javnih zavodov, delavke poročajo tudi o številnih drugih delovnih kršitvah javnih zavodov, ki jih s kolektivno pogodbo ne bo mogoče regulirati, a zahtevajo hitro ukrepanje in ustavljanje slabih praks.

4. Reševanje prostorskih stisk delavk v kulturno-ustvarjalnem sektorju.

Ne le Ljubljana, ampak celotna Slovenija se srečuje z največjo zgodovinsko post-osamosvojitveno krizo produkcijskih in bivanjskih prostorov za delavke. Prekarna so delovna razmerja, prekarna so bivanjska razmerja naših delavk. Sindikat ZASUK je od jeseni 2023 pridružen prostorski koaliciji Neuporabnic Roga, ki je in bo prek različnih akcij opozarjala na gentrifikacijske politike prestolnice. ZASUK se v letu 2024 zavezuje h konkretnemu, terenskemu iskanju rešitev za reševanje prostorskih stisk kulturno-ustvarjalnih delavk po državi

5. Podpora drugim sindikalnim bojem in družbenim akcijam.

Naš sindikat se bo v 2024 v svojih bojih še bolj kot doslej povezoval z drugimi delavkami, tako tistimi, ki so organizirane v tovariških sindikatih, kakor tudi s še

neorganiziranimi, ter z drugimi naprednimi organizacijami in družbenimi iniciativami. Tako bomo še naprej gradili razredno solidarnost v družbenih bojih za emancipacijo vseh delovnih ljudi. To pomeni tudi izgradnjo solidarnostnih vezi z zatiranimi družbenimi skupinami in begunkami, aktivno vključevanje v boje za okoljsko preobrazbo ter kvalitetne in vsem dostopne bivanjske razmere ter javne storitve.

Program je bil sprejet na 2. skupščini, 11. novembra 2023 v Mariboru.